

دفاع از مظلومین دیگر

کشورها

در فقه شیعه

محمد باقر سعدی

سرشناسه	اسعدی، محمدباقر، ۱۳۶۳-
عنوان و نام پدیدآور	دفاع از مظلومین دیگر کشورها در فقه شیعه/محمدباقر اسعدی.
مشخصات نشر	تهران: موسسه آموزشی تالیفی ارشدان، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	د: ۲۶۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۵۰۱-۳:
وضعیت فهرست نویسی	فیپا:
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	دفاع (فقه)
موضوع	جهد (فقه)
موضوع	دفاع غیرنظامی- جنبه‌های مذهبی- اسلام Civil defense- Religious aspects- Islam
موضوع	مستضعفان
موضوع	مسلمانان
رده بندی کنگره	۱۶۱۹۶BP:
رده بندی دیویی	۳۷۷۲۹۷:
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۹۶۲۲۴:
اطلاعات رکورد کتابشناسی	فیپا:

www.ketab.ir

ارشدان

مؤسسه آموزشی تالیفی ارشدان

نام کتاب:	دفاع از مظلومین دیگر کشورها در فقه شیعه
مؤلف:	محمدباقر اسعدی
ناشر:	آموزشی تالیفی ارشدان
ویرایش:	اول
نوبت چاپ:	اول ۱۴۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۰۸-۱۵۰۱-۳
شمارگان:	۱۰۰۰
مرکز خرید آنلاین:	www.arshadan.com www.arshadan.net
مرکز پخش و توزیع:	۰۲۱۴۷۶۲۵۵۰۰
قیمت:	۹۶۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

مقدمه

اول: بیان موضوع ۱

دوم: پیشینه ۳

بخش اول مفاهیم و کلیات ۸

فصل اول

مفاهیم ۸

جهاد ۹

اسقاط ۱۱

۳- کشورهای اسلامی ۱۱

۴- مظلوم ۱۱

فصل دوم

کلیات ۱۲

گفتار اول: بحث دفاعی بودن در جهاد ۱۲

گفتار دوم: شرایط جهاد و دفاع ۱۳

گفتار سوم: دفاع در دیگر کشورهای اسلامی ۱۴

گفتار سوم: دفاع در دیگر کشورهای اسلامی ها ۲۰

بخش دوم

دلایل اثبات وجوب جهاد در دفاع از دیگر مسلمانان کشورها ۱۹

فصل اول

اقوال فقها ۲۰

فصل دوم

۵۷..... ادله اثبات وجوب

۵۸..... بررسی آیات

۷۲..... بررسی روایات

۱۰۷..... سیره معصومین

دلیل

۱۳۰..... عقلی

۱۳۳..... بررسی در موارد وجوب دفاع در دیگر کشورها

بخش سوم

۱۳۵..... ادله در موارد اسقاط جهاد دفاعی

فصل اول

۱۳۷..... اقوال فقها در موارد اسقاط

فصل دوم

۱۶۷..... ادله در موارد اسقاط

۱۶۸..... اول: بررسی موارد اسقاط در آیات

۱۸۱..... دوم: بررسی روایات و اسناد آن در موارد اسقاط

۲۱۲..... سوم: سیره

۲۱۴..... چهارم: دلیل عقلی

۲۱۶..... پنجم: نقد و بررسی

۲۳۶..... جمع بندی نهایی

۲۴۰..... منابع

مقدمه

اول: بیان موضوع

از مسائل مهم جهان اسلام بحث دفاع از اسلام و مسلمین است اما باید عوامل مؤثر در اثبات وجوب دفاع که از اقسام جهاد است را بررسی کنیم، شرایط وجوب و شرایط اسقاط این فریضه از اهم مباحثی است که در فقه بررسی می شود. این دفاع در مقابل متجاوزین به مرزهای مسلمین است. در این دفاع آیا دفاع از همه مرزهای اعتقادی، جغرافیایی و چه مرزهای اقتصادی را شامل می شود؟ این وجوب شامل دفاع از جان و وطن شخصی مسلمان است یا در دفاع از جان و مرزهای همه مسلمانان مظلوم را عمومیت دارد؟ و در چه مواردی دفاع ساقط می شود و وجوب برداشته شده است؟ بررسی دقیق در آیات و روایات و کلام فقها و تتبع در سیره معصوم و نظر عقل و اصول آن را در پی دارد. این نوشتار در صدد بیان عواملی است که تأثیر در وجوب و یا سقوط این تکلیف خداوند را دارد.

جهاد در لغت به معنای تعب است (جهاد الرجل فی کذا ای جده فیه وبالغ)^۱، منتهای کوشش و مشقه^۲ و طاقه می باشد^۳

^۱ جوهری، الصحاح ج ۲ ص ۴۶۰

^۲ ابن منظور لسان العرب ج ۲ ص ۳۸۰

^۳ طریحی، فخر الدین، مجمع البحرین، ص ۶۳۲، به نشر ۱۳۷۵، تهران، مکتبه المرتضوی "جبران

مسعود، الرائد جلد اول ص ۶۳۲ مشهد ۱۳۸۰

سید مرتضی حسینی زبیدی، تاج العروس من جواهر القاموس، محقق شیری، دار الفکر ص: ۳۷

در اصطلاح شرع به معنای بذل نفس و مال و توان در اعلاء کلمه اسلام ووسع و توان اقامه شعائر ایمان که بالاترین درجه را دارا است می باشد و معنایی اعم دارد که جهاد با مشرکین و باغین را شامل شود زیرا اعزاز دین عمومیت دارد این مطلب را شهید در مسالک بیان کرده است.^۱

هم چنین دفاع از مال و جان خود انسان و انسان های محترم را جهاد گویند.^۲ جهاد گاه واجب عینی و در بعض شرایط کفایی می باشد. معنای وجوب کفایی به این بیان است که خطاب به همه مسلمین متوجه است. ولی اگر عده ای تکلیف را انجام دهند از بقیه ساقط است.^۳ جهاد گاه ابتدایی و در بعض مواقع در صورت هجمه دشمن دفاعی است گاه به دستور مستقیم پیامبر و امام معصوم و گاه با حکم حاکم شرع و مجتهد جامع الشرایط می باشد.

اصل در جهاد ابتدایی است که با کفار می باشد ولی دفاع مسلمانان از مال و جان شان و دفاع از انسان هایی که مال و جان آنان محترم باشد را هم شامل می شود. جهاد در صورت حضور معصوم فقط به دستور او و در زمان غیبت به امر ولی فقیه و مجتهد جامع الشرائط است که در این زمان بحث اجتهادی و مورد اختلاف فقها در مورد جهاد ابتدایی است که در جهاد ابتدایی بررسی می شود. در این نوشتار دلایل وجوب را که شامل آیات قرآن و روایات

^۱ الشهید الثانی زین الدین بن علی العاملی، مسالک الافهام ج ۳، ص ۷

^۲ المبسوط ج ۸ ص ۷۵

^۳ شهید ثانی، مسالک الافهام، ج ۳ ص ۸

صحیح و سیره معصومین باشد بررسی می نماییم. آرائی فقها در اقسام جهاد و زمان وجوب آن و نقش شرایط تاریخی، اجتماعی و سیاسی از مصادر مهم این مدخل است که فضایل جهاد شامل همه اقسام جهاد است. و از همه مهم تر شمول این ادله در جهاد دفاعی در گستره بدون مرز و دفاع از مظلومان کشور های مختلف و در خصوص مسلمانان را بررسی می کنیم.

دوم: پیشینه بحث

برخی نوشته ها و مقالات به صورت غیر متمرکز و پراکنده به اصل دفاع پرداخته اند و معمولاً فقها در کتاب الجهاد در این موضوع بحث می کنند. لکن تاکنون به صورت مستقل و متمرکز و با این رویکرد نوشته جامعی در دست نیست.

شیخ طوسی در نهایه جهاد رافقط در زمان معصوم جایز می داند ولی دفاع را عمومیت داده است، وی بحث دفاع را در کتب خود مطرح نموده است.^۱ شیخ در کتاب مبسوط گستردگی دفاع را متعرض شده است.^۲

شیخ در النهایه به دو مصداق از جهاد اشاره می کند و می فرماید: اگر جامعه اسلامی و سرزمین های اسلامی مورد تهدید واقع شود که بیم نابودی برود^۳ بعد از شیخ تا زمان محقق حلی فقها فقط بعضی از فروعات از دفاع را شرح

^۱ شیخ طوسی، النهایه جهاد ص ۵

^۲ شیخ طوسی، المبسوط، کتاب الدفع عن النفس، بیروت، بحث جهاد ص ۵۴ ص ۱۲۹

^۳ النهایه ص ۵۴

داده اند، مثلاً ابن براج دفاع از ناموس رادر حدزنا اشاره می کند^۱ و معمولاً در بحث حدود بابی رادر دفاع باز نموده اند.

ابن ادریس دفاع از مسلمین را واجب دانسته است^۲

محقق حلی در کتاب الحدود در شرایع به مناسبت به بحث دفاع پرداخته است^۳

علامه حلی در قواعد دفاع در هنگام تجاوز دشمن را لازم می شمارد^۴

کاشف الغطاء دفاع از جان، ناموس و اموال را فقط لازم می شمارد^۵

شهید ثانی در لمعه وجوب جهاد را با این شرایط واجب می داند

جهاد واجب است به شرط حضور و امر امام معصوم یا نائب خاص امام که منصوب برای جهاد باشد یا نائب خاص که نیابت عام از امام برای همه امور داشته باشد ولی دفاع از مسلمین و اسلام در زمان ترس از مشرکین و ترس بر نفس از دشمن دفاع واجب است و نیاز به اذن امام معصوم نیست^۶

^۱ ابن براج، قاضی، کتاب الحدود ص ۵۴

^۲ السرائر ج ۹ ص ۱۸۶

^۳ شرایع الاسلام ج ۴ ص ۱۶۷ بیروت

^۴ قواعد الاحکام ص ۷۸

^۵ کشف الغطاء ج ۴ ص ۲۸۷

^۶ الروضه البهیة کتاب الجهاد، ج ۱ ص ۳۱۴